

SCIENCE AND PRACTICE:
AN INNOVATIVE
APPROACH

Collection of scientific articles

Submitted for review in
Conference Proceedings Citation index –
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

RSCI
Science Index

Paris, France

2017

L. Mihova
teacher
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture,
Ukraine

INFORMATION COMPETENCE AS THE BASIS OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE FUTURE ARCHITECT

L. Міхова
викладач
Одеської Державної Академії Будівництва та Архітектури,
Україна

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АРХІТЕКТОРА

У статті розглядається проблема інформаційної компетенції майбутнього архітектора, визначено складові інформаційної компетенції та умови її формування в процесі професійної підготовки майбутніх архітекторів.

Ключові слова: *Інформаційна компетентність, архітектор, підготовка фахівця, діяльнісний підхід.*

In the article the problem of informational competence of the future architect is considered, the components of information competence and conditions of its formation in the process of professional training of future architects are determined.

Key words: *Information competence, architect, preparation of the framework, activity approach.*

Серед комплексу компетенцій, якими повинен володіти майбутній архітектор, особливе місце займає інформаційна компетенція, яка об'єднує в

собі цілий ряд спеціальних умінь і навичок, що сприяють підвищенню ефективності процесу навчання, за допомогою застосування нових інформаційних технологій. Інформаційна компетенція - складова загально-професійної і спеціальної професійної компетентності сучасного фахівця.

Інформаційна компетентність - це інтегративна якість особистості, що є результатом відображення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформації і генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, що дозволяє виробляти, приймати, прогнозувати і реалізовувати оптимальні рішення в різних сферах діяльності.

А інформаційна компетенція - володіння знаннями, вміннями, навичками і досвідом їх використання при вирішенні певного кола соціально-професійних завдань засобами нових інформаційних технологій, а також уміння удосконалювати свої знання і досвід в професійній області. Її можна розглядати як деяку сферу відносин між знаннями, вміннями, навичками людини і його дією в соціальній практиці. Компетенція тісно пов'язує одночасну мобілізацію знань, умінь і способів поведінки в умовах конкретної діяльності.

Формування інформаційної компетенції значно розширює можливості самореалізації і адаптації майбутніх архітекторів. Інформаційна компетенція сприяє різнобічному розвитку особистості студентів-архітекторів і передбачає необхідність поєднання навчальної діяльності з інформаційним проектуванням в ракурсі обраної професії, спрямованим на розвиток професійних якостей учнів, їх пізнавальної активності. Формування інформаційної компетенції немислимо без діяльнісного підходу. Комплекс контрольних робіт і, зокрема, заключне контрольних завдань з виконанням презентації або відеороликів припускають здійснення студентами цілеспрямованої діяльності - індивідуального проектування. Це наочний приклад ефективної реалізації принципів діяльнісного підходу і того, як навчально-виховна діяльність правильно організована і пов'язана в

загальному контексті з урахуванням інтересів, ціннісних орієнтацій і можливістю участі майбутніх архітекторів своєю професією в рішенні проблем держави.

З загальних дидактичних позицій можна виділити наступні етапи формування інформаційної компетентності майбутніх архітекторів: комп'ютерна грамотність, інформаційна грамотність, інформаційна компетентність.

Інформаційна грамотність - це оптимальні способи звернення зі знаками, моделями, даними, інформацією та подання їх зацікавленому споживачу для вирішення теоретичних і практичних завдань; зберігання та передачі інформації; розвиток системи навчання, підготовки людини до ефективного використання інформаційних засобів, інформації та телекомунікацій. На нашу думку, на ефективність використання інформації в навчальному процесі в великій мірі впливає суб'єктивний фактор - інформаційна підготовка студентів, рівень інформаційно-комп'ютерної компетенції. При цьому слід враховувати, що саме в період навчання у вищій школі та відбувається вироблення особистих алгоритмів професійного інформаційного поведінки майбутніх фахівців. Отже, важливе завдання вузу - це навчання студентів знань і вмінь, які, так чи інакше, пов'язані з технологією інформаційного пошуку. Слід зауважити, що цього не відбувається, оскільки джерелознавство та інформаційний пошук в кожному курсі охоплює специфічні джерела і алгоритми.

Тільки узагальнена методика алгоритмізації інформаційного пошуку може і повинна застосовуватися в якості деякого ілюстративного матеріалу для навчання суб'єктів освіти алгоритмам інформаційного пошуку. Тут слід зазначити, що знання алгоритмів пошуку і обробки традиційної інформації (на паперових носіях) не тільки не зайві, а й дозволяють оптимізувати пошук інформації, яка існує в комп'ютерних мережах. Реалізація такого підходу

може бути вирішена в інтеграції різних навчальних дисциплін, що забезпечить широку професійну підготовку студентів.

Інформаційна компетенція студента включає в себе освоєння чотирьох типів досвіду: досвіду пізнавальної діяльності в галузі інформатики та інформаційних технологій, фіксованого у формі її результатів - знань; досвіду здійснення відомих способів інформаційної діяльності в своїй майбутній предметній області і суміжних областях (досвіду вирішення модельних типових задач використання інформаційних технологій в зазначених сферах) - у формі вміння діяти за зразком; досвіду творчої діяльності в сфері професійно-орієнтованих технологій - в формі вміння приймати ефективні рішення в проблемних ситуаціях; досвіду здійснення емоційно-ціннісних відносин, пов'язаних з використанням інформаційних технологій в різних сферах, - у формі особистісних орієнтацій (Петухова Т.) [5].

Інформаційна компетенція студента може проявитися в трьох основних сферах: в повсякденному житті (як результат інформаційного поведінки і взаємодії, прийняття рішень в життєвих ситуаціях і т.д.); в освітньому процесі (як результат діяльності в типових і модельних ситуаціях, а також у зв'язку з інформатизацією освіти); в реальній виробничій діяльності (в ході виробничої практики студента, участі в науково-дослідній роботі, поєднання навчання і роботи і т.д.).

Слід зазначити, що інформаційна компетентність соціальна, так як, з одного боку, вона соціальна за своїм змістом (виробляється, формується і проявляється в соціумі), а з іншого боку, вона характеризує взаємодію людини з суспільством, соціумом і іншими людьми за допомогою використання ним інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз різних трактувань інформаційної компетенції дозволяє виділити наступні її сутнісні характеристики: інтегративну природу знань і умінь; універсальність (за характером і мірою застосовності);

багатофункціональність (тобто вона повинна дозволяти вирішувати різні проблеми в повсякденному, професійної та соціальної життя); багатовимірність (повинна включати різні розумові процеси та інтелектуальні вміння); інтелектуальну насиченість (тобто для оволодіння нею потрібно значне інтелектуальний розвиток: абстрактне мислення, саморефлексія, критичне мислення та ін.); об'ємність (вона повинна являти собою широку компетенцію в освіті і забезпечувати зв'язок з актуальними проблемами з точки зору особистості); міждисциплінарність і надпредметних (в умовах освіти).

Будучи складовою професійної компетентності архітектора, інформаційна компетенція включає в себе мотиваційно-ціннісний, рефлексивно-оціночний і операційний компонент. Змістовно інформаційна компетенція розкривається через ряд її компонентів: фактологічний-аналітичний характеризує знання і розуміння основних інформаційних процесів і закономірностей в області НІТ; предметно-специфічний «розумовий» передбачає вміння і навички розумової і «ручної» діяльності в сфері вирішення соціально-професійних завдань в НІТ; методологічний передбачає комплексне, системне бачення проблем і їх вирішення в області комп'ютерних технологій; світоглядний передбачає сформованість в учнів досвіду в галузі стратегічних проектів в області комп'ютерних технологій, а також поряд з методологічним компонентом, вміння вдосконалювати свої знання і досвід в професійній області.

З позицій професійної підготовки за доцільне говорити про два основні етапи формування інформаційної компетенції майбутніх архітекторів: інформаційна компетенція як засіб професійної підтримки діяльності фахівця; інформаційна компетенція як компонент професійної діяльності фахівця.

Можливості формування інформаційної компетенції фахівців визначаються змістом, передбачених навчальним планом. Їх обсяг і

структура залежать від рівня і виду професійної підготовки (основна, додаткова, Загально професійна або в рамках спеціалізації). Але всі вони спрямовані на формування, розвиток і вдосконалення у студентів системного професійного мислення, яке дозволяє фахівцеві вирішувати завдання професійної діяльності алгоритмічно, підходити до аналізу і вирішення поставлених проблем комплексно, системно.

Формування інформаційної компетенції має здійснюватися, в першу чергу, в результаті інформаційно-комп'ютерної підготовки фахівця. Інформаційно-комп'ютерну підготовку фахівця ми визначаємо як сукупність всіх умов виникнення і розвитку інформаційної компетенції майбутнього інженера. В інформаційній підготовці важливого значення набуває інструментальне і технічне забезпечення навчального процесу. Це означає наявність достатньої кількості комп'ютерів і забезпечення вільного доступу до них, можливість працювати самостійно в позааудиторні часи. Крім наявності комп'ютерної техніки, важливим є наявність програмного забезпечення. Умови, які визначають технічний і інструментальне забезпечення навчального процесу, називають процесуальними.

Для визначення змісту навчальних дисциплін, на думку дослідників, необхідно проаналізувати особливості професійної діяльності інженера в умовах інформатизації суспільства в цілому і вплив інформаційних і комп'ютерних технологій на зміст його професійної діяльності. Відповідно певного змісту навчання виникає ряд інших завдань щодо організації навчального процесу, вирішення яких є обов'язковим для досягнення поставлених цілей.

Таким чином, інформаційна підготовка майбутніх архітекторів - сукупність організаційно-педагогічних, змістовних і технологічних умов, використання яких в побудові навчальної системи підготовки фахівця дозволить отримати бажаний результат, тобто сформувати інформаційну компетенцію.

Сукупність цих умов є моделлю формування інформаційної компетенції в процесі професійної підготовки.

Література

1. Гуревич Р. С. Інформаційна культура – важлива складова загальної культури особистості / Р. С. Гуревич // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. : у 2-х ч. – К. ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2004. – Ч. 1. – С. 42-47.
2. Евдокимова Н. А. Совершенствование методических подходов к формированию учений и навыков информационного моделирования органических объектов (на примере раздела курса информатики для архитектурно-художественных специальностей) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Евдокимова Наталья Анатольевна. – М., 2005. – 198 с.
3. Качуровская Н. М. Формирование профессиональной культуры будущих специалистов-архитекторов в образовательном процессе вуза : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Качуровская Наталья Михайловна. – Курск, 2005. – 183 с.
4. Литвин А. В. Розвиток інформаційної культури майбутнього фахівця / А.В. Литвин // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Вип. 17 / [редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін.] – К.; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. – С. 55-60.
5. Петухова Т.П. Современная парадигма информационного общества как основа стратегии формирования информационной компетенции специалиста // Вестник Оренбургского государственного университета. 2005. №1 (39). С. 116-123.